

Niemal co trzeci przedsiębiorca myśli o zamknięciu firmy, a co drugi chętnie poszukałby pracy na etacie – wynika z badania Assay Biznes, badającego gotowość biznesową Polaków. Najbardziej boimy się niestabilności przepisów i wojny w Ukrainie.

- 58% Polaków uważa, że jesteśmy narodem przedsiębiorczym, ale jedynie 38% z nas jako przedsiębiorczych określiłoby samych siebie.
- Aż 64% dorosłych Polaków uważa, że nie jest to dobry moment na założenie biznesu. Przeciwnego zdania jest tylko 7% społeczeństwa.
- Niemal 30% przedsiębiorców myśli o zamknięciu firmy, a nieco ponad 20% o jej sprzedaży (w całości lub częściowo).
- Aż 49% obecnych przedsiębiorców – gdyby musiało zmienić pracę – wybrałoby... etat.
- Aż 82% Polaków nie rozumie lub nie zna zmian zawartych w „Polskim Ładzie”.
- Polacy ogółem szacują, że na wprowadzeniu Polskiego Ładu stracili średnio 877 złotych miesięcznie. Wśród przedsiębiorców deklarowana strata to aż 2346 zł!
- Ponad 80% Polaków jest zdania, że rosyjska agresja na Ukrainę stanowi zagrożenie dla polskiej gospodarki.
- Assay Biznes – nowy wskaźnik poziomu przedsiębiorczości Polaków i ich gotowości do prowadzenia biznesu – w

roku 2022 przyjmuje wartość 34 (w skali od 0 do 100).

Grupa Assay, zajmująca się wspieraniem rodzimych start-upów, przyjrzała się kondycji polskiej przedsiębiorczości. Rezultatem tych prac jest stworzenie raportu – Assay Biznes – oraz nowego wskaźnika o tej samej nazwie. Parametr odzwierciedla stosunek Polaków do zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej.

– Stworzyliśmy Assay Biznes, by uzyskać obraz aktywności gospodarczej Polaków. Chcieliśmy poznać ich opinię na temat posiadania własnej firmy, poziom inicjatywy biznesowej, czy wreszcie to, jak postrzegają „klimat” do tworzenia nowych biznesów w Polsce. W ramach badania podzieliliśmy respondentów na dwie grupy – przedsiębiorców oraz ogół Polaków. Okazuje się, że przedsiębiorcy widzą rzeczywistość w lepszych barwach niż ogół społeczeństwa, ale i tak wyniki badania są bardzo pesymistyczne – mówi **Łukasz Blichewicz**, prezes Grupy Assay.

Własna firma? Chętnie, ale nie teraz

Na początek informacja, która dodaje otuchy – niemal połowa Polaków ma pozytywne nastawienie do prowadzenia własnego biznesu. Negatywnie o posiadaniu firmy myśli 17% naszego społeczeństwa. Mimo to, jedynie co piąta zapytana osoba uważa, że właściciele polskich firm otoczeni są szacunkiem.

Jako najważniejsze pluses pracy „na własny rachunek” respondenci wymieniają satysfakcję z pracy dla siebie (42%), poczucie niezależności (41%) oraz możliwość samodzielnego decydowania m.in. o godzinach i wymiarze czasowym pracy (39%) – przy czym na ten ostatni aspekt szczególnie często zwracają uwagę osoby, które już prowadzą firmę. Z kolei wśród głównych wad wymienia się ryzyko niepowodzenia przedsięwzięcia (47% – zdaniem ogółu społeczeństwa i tylko 32% zdaniem samych przedsiębiorców) oraz duży poziom stresu (45%).

O założeniu własnej firmy myśli 15% zapytanych Polaków, przy czym niemal trzy na cztery osoby z tej grupy nie są do tego w pełni przekonane. Własnej działalności zdecydowanie częściej pragną mężczyźni (21% vs. 11% w przypadku kobiet) i osoby zamożne, zarabiające miesięcznie ponad 25 tys. złotych netto (aż 46% wskazań).

Zdecydowana większość respondentów, która bierze pod uwagę założenie firmy, nie chce tego uczynić w ciągu najbliższego roku. Co więcej, aż 64% zapytanych w badaniu Assay Biznes odpowiedziało, że to nie jest dobry moment na zakładanie biznesu.

□ – *Przyczyn takiego poglądu jest wiele – do tych „tradycyjnych”, takich jak poczucie niestabilności prawa (24% wskazań i aż 37% w grupie 55+), dołączyły bieżące czynniki ekonomiczno-polityczne, z kryzysem i brakiem stabilności gospodarczej (28%) oraz inflacją (21%) na czele. Na to nakłada się trwająca rosyjska agresja na Ukrainę (którą jako czynnik ryzyka sam w sobie wymienia 23% respondentów), ale z pewnością swoje piętno odcisnęła również pandemia czy... Polski Ład. Ten program reform gospodarczo-podatkowych jako negatywny ocenia 66% Polaków, a pozytywnie wyraża się o nim tylko 18% – mówi Iwo Rybacki, członek zarządu w Grupie Assay.*

Portret polskiego przedsiębiorcy i jego obawy

Około 5% respondentów prowadzi obecnie własny biznes, a prawie co trzeci ma przynajmniej jedno doświadczenie związane z jego prowadzeniem w swoim życiu zawodowym.

Kim jest statystyczny polski przedsiębiorca? To najczęściej mężczyzna po 35. roku życia, mieszkający w mieście liczącym ponad 100 tys. mieszkańców. Może pochwalić się wyższym wykształceniem i dochodem przekraczającym miesięcznie 5 tys. złotych netto. Zwykle prowadzi mikrofirmę (zatrudniającą do 9 pracowników), najczęściej z sektora usług.

Czego się obawia? Przede wszystkim wysokich kosztów pracy, w tym składek ZUS (aż 54% wskazań), wysokich podatków (39% wskazań) i niestabilności prawa (38%). Zaledwie garstka polskich przedsiębiorców jest zdania, że system podatkowy i otoczenie prawne sprzyjają posiadaniu działalności w kraju (odpowiednio 15% i 16% wskazań). Niemal połowa (47%) prowadzących biznes obawia się negatywnego wpływu wojny na własną firmę.

„Zostawcie to Polakom” – miał podobno powiedzieć Napoleon Bonaparte w czasie bitwy pod Somosierrą, kiedy rozkazał szarżę wprost na armaty wroga. Cytat ten pozostaje najprawdopodobniej tylko legendą, ale dobrze oddaje przekaz mówiący, że nie ma dla nas rzeczy niemożliwych. Podobne wrażenie można wysnuć na podstawie wyników badania Assay Biznes. Mimo przeciwności i barier formalno-prawnych, Polacy chcą pielegnować swój „gen przedsiębiorczości”. Obecne realia prowadzą jednak do daleko idącej ostrożności, którą można zamknąć w krótkim stwierdzeniu „to nie jest dobry czas na założenie działalności gospodarczej” – mówi Łukasz Blichewicz, prezes Grupy Assay.

Jakie plany mają przedsiębiorcy na najbliższą przyszłość? Przeciwstawne – podobna grupa respondentów planuje zainwestować w rozwój firmy (47%), jak i zrezygnować z planowanych wcześniej inwestycji (43%). Najbardziej niepokoi jednak, że aż 28% przedsiębiorców myśli o zamknięciu swojej działalności, a 26% o redukcji zatrudnienia. Jednocześnie chęć zwiększenia zatrudnienia w firmie deklaruje 24% zapytanych.

Prawie 7 na 10 przedsiębiorców wskazuje, że Polski Ład zwiększył ich obciążenia podatkowe (vs. 38% wśród ogółu społeczeństwa). Średnia miesięczna deklarowana przez nich strata z tego tytułu to 2346 złotych.

– *Fakt, że aż 49% obecnych przedsiębiorców w sytuacji konieczności poszukania nowego źródła zarobku, rozglądałoby się za pracą na etat, jest niezwykle znamieny i doskonale oddaje to, z czym na co dzień zmaga się polski biznes. Poza wojną, szalejącą inflacją i przerwany łańcuchami dostaw, na osobną uwagę zasługuje zatrważająco wysoki poziom niezrozumienia dla zmian podatkowych wprowadzonych przez ustawodawcę w ramach Polskiego Ładu i poczucie negatywnego wpływu programu również na przedsiębiorczość. Warto zaznaczyć, że już 1 lipca wejdzie w życie tzw. korekta Polskiego Ładu. Oznacza to kolejną zmianę systemu podatkowego w ciągu kilku miesięcy i spotęgowany chaos w obszarze prawno-podatkowym. Przekłada się to na niepewność wobec prawa, a to jest z kolei jedną z kluczowych barier wstrzymujących wzrost przedsiębiorczości w Polsce – wyjaśnia Milena Krasuska, Chief Operations Officer w Grupie Assay.*

Przedsiębiorczość teoretyczna

Co ciekawe, Polacy – stereotypowo – uważają się za naród przedsiębiorczy, (stwierdza tak 58% odpowiadających) ale jedynie 38% ogółu społeczeństwa nazwałoby przedsiębiorczymi samych siebie. Tak twierdzą najczęściej, co nie dziwi, sami przedsiębiorcy (65% wskazań).

Zjawisko zwane "primus inter pares" polega na tym, że zazwyczaj ludzie postrzegają siebie jako lepszych od innych – bardziej inteligentnych, fajniejszych, uczciwszych. Assay Biznes pokazał zaskakujący odwrócony efekt – Polacy uważają siebie samych za mniej przedsiębiorczych od ogółu swoich rodaków. Rozbieżność ta może być efektem dwóch niezależnych zjawisk. Po pierwsze postrzeganie Polaków jako przedsiębiorczych prawdopodobnie jest konsekwencją dosyć powszechnej komunikacji, m.in. w mediach, że nie ma dla nas Polaków rzeczy niemożliwych. Każdy zna jakąś historię, która mówi o spektakularnym osiągnięciu biznesowym jakiegoś Polaka. Równocześnie, gdy ludzie myślą o sobie i zaczynają oceniać swoje możliwości, to następuje czasem brutalna weryfikacja – konstatacja braku wiedzy, brak umiejętności czy też zwykły brak odwagi, żeby zaryzykować – wyjaśnia prof. Dominika Maison, właścicielka firmy Maison&Partners, która przeprowadziła badanie.

Większość (62%) Polaków ocenia swoją wiedzę nt. prowadzenia biznesu jako małą lub żadną (brak wiedzy). Tylko 9% Polaków zadeklarowało, że posiada w tym zakresie dużą wiedzę. Nieco wyższą samoocenę wiedzy widać wśród mężczyzn niż kobiet (11% vs. 6% dla odpowiedzi posiadam dużą wiedzę na ten temat), osób powyżej 45. roku życia niż młodszych, osób z wyższym wykształceniem i mieszkańców większych miast. Spośród umiejętności potrzebnych w biznesie, Polacy wysoko oceniają swoje kompetencje w kontekście takich aspektów jak: sumienność i uczciwość, umiejętności organizacyjne oraz elastyczność (otwartość na zmiany). Najniżej oceniają natomiast swoją znajomość przepisów prawnych oraz finansowych (co jest zresztą przez nich postrzegane jako bariera na drodze do samozatrudnienia).

□□ – *Im wyższe zarobki, tym silniejsze poczucie bycia przedsiębiorczym – to dość oczywista zależność, która wyłania się z wyników naszego badania. Niepokoi jednak fakt, że za najmniej przedsiębiorcze osoby postrzegają się najmłodszy respondenci (grupa wiekowa 18-24 lata). Może to świadczyć o pewnych brakach w edukacji młodego pokolenia, które nie wynosi ze szkoły odpowiedniej wiedzy na tematy ekonomiczne. Warto wspomnieć, że przedmiot „podstawy przedsiębiorczości”, który zgodnie z obecną podstawą programową realizowany jest w szkole średniej, to raptem kilkadziesiąt godzin nauki na temat ekonomii i finansów. To zdecydowanie za mało, by móc powiedzieć o solidnych podwalinach w systemie edukacji – wskazuje Paweł Kruszyński, członek zarządu Grupy Assay.*

Wskaźnik Assay Biznes pokazuje – mamy dobre chęci, ale brak nam wiedzy

Assay Biznes to zaproponowany przez Grupę Assay wskaźnik odzwierciedlający stosunek Polaków do zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej. Przyjmuje wartość od 0 do 100 i składa się z czterech komponentów: doświadczenie (doświadczenia w obszarze prowadzenia biznesu), przekonania (postrzeganie klimatu ekonomicznego dla prowadzenia biznesu), kompetencje (subiektywne poczucie kompetencji z obszaru prowadzenia firmy, prawa, finansów i zarządzania) oraz potencjał (otwartość i gotowość do prowadzenia własnego biznesu).

Ogólna wartość wskaźnika Assay Biznes to 34. Najmniejszą wartość respondenci uzyskali w komponencie doświadczenie (13), natomiast najwyższe w komponentach kompetencje i przekonania (po 44). Komponent potencjał przyjął wartość 33.

– Assay Biznes ukazuje, że subiektywne poczucie kompetencji z obszaru biznesu plasuje się na przyzwoitym poziomie, który rośnie wraz z wysokością deklarowanego dochodu (wartość 59 dla osób zarabiających powyżej 10 tys. złotych). Nieco gorzej sprawa ma się w przypadku oceny rzeczywistych doświadczeń związanych z prowadzeniem firmy (choć i tu widać wyraźną zależność wraz ze wzrostem deklarowanego dochodu) oraz w ocenie potencjału – a więc otwartości na stworzenie własnego biznesu. W tym drugim przypadku optymizmem napawa jednak fakt, że wskaźnik ten jest szczególnie wysoki wśród ludzi młodych – dla grupy 18-24 lata jego wartość wyniosła 44, podczas gdy w grupie osób powyżej 55 lat to tylko 26 – podsumowuje prof. Dominika Maison.

Wskaźnik Assay Biznes to kolejny, po Assay Index, który bada gotowość inwestycyjną Polaków, stworzony przez Grupę Assay parametr ekonomiczny badający postawy i doświadczenia polskiego społeczeństwa. Celem Grupy jest coroczne uaktualnianie obu indeksów, aby móc badać zmiany zachodzące w polskim społeczeństwie na przestrzeni czasu.

Badanie przeprowadziła firma Maison&Partners w kwietniu 2022 roku. Ankieta online została zrealizowana przez ogólnopolski panel badawczy Ariadna na ogólnopolskiej, losowo-kwotowej próbie 1047 osób, gdzie kwoty zostały dobrane według reprezentacji w populacji dorosłych Polaków dla płci, wieku i wielkości miejsca zamieszkania. Ponadto, w badaniu wzięły udział 352 osoby posiadające własną działalność gospodarczą / firmę (grupa „prowadząca biznes”).

Grupa Assay

[press box](#)